

Hiába jelöltek ki egy utcaharmadot a kereskedelmi élet számára, ha nincs kereskedelem, ha a kirakatokból hiányzik a gazdagság, a vállalkozási kedv szülte ötletesség.

És hiába burkolták be fával a gyönyörű utat a jövődő boulevard-élet számára, ha nyomorú vágy lányai és a nyomorúság holmijaival megrakott bútorszekerek cammognak végig rajta és széles gyalogjáróján egy kisvárosi, jellegtelen nép korzózik patriarkálisan.

Jól teszik, ha azokat, akiket illet, már most egyengetni kezdik egy jövődő, gazdag főváros fejlődésének útját; jól teszik, ha már most lerombolják azt, amit évtizedek múlva hatványozott áldozatok árán lehetne majd csak eltávolítani és éppen ezért, mint a jövő fővárosi élet egyik széles, egyenes útját üdvözöljük a jubiláns Andrássy utat.

De akik ezzel és csakis ezzel akarják széppé tenni a fővárost, akik azt hiszik, hogy vonalzóval és cirklivel lehet nagyvárost elővarázsolni a pusztaságból –, azok épp úgy csalódnak, mintha valaki azzal akarná rekonstruálni az egészségét, hogy életpírt füst az arcára.

Tegyék gazdaggá az országot, adjanak ipart, kereskedelmet neki. Az önálló vámterület többet ér ezer „szépészeti” intézkedésnél. Mert *ΛΙΘΙΟΙ* GAZDAGSÁG VAN, *ΟΤΤ* NEM KELL FÉLTENI AZ *ΕΣΤΗΤΙΚΑΤ*.

(Művészeti séták c. rovat, Jövendő, 1905. 28. sz. 36–37.)

Az obszcen Budapest

Isten mentsen meg bennünket a képmutatástól és a nagyképűségtől; de már ami sok, az mégis csak sok! Határozottan közibe kell suhintani annak a tömérdék nuditásnak és mind mélyebbre szálló „művészeti” elaljasodásnak, amellyel Budapest fővárosát, az „ország szívé” a legkülönösebb nyilvános vállalatok elárasztják. Szinte az utcasarkon, nappal, a plakátokról le lehet olvasni, hogy ebben a nagy városban a nyilvános erkölcsök megijesztő elfajzásba vannak verve, nem is beszélvén az éjszakákról, mivel Budapest éjjeli ábrázata, hogy ne válogassuk a szót, határozottan ronda.

Nem erről vagy arról a színházról, orfeumról, spelunkáról¹¹ és effélékről akarunk külön beszélni. Eggyel több vagy kevesebb, nem sok. De száz levélt és szóbeli tiltakozás fekszik már előttünk az ellen az *ΕΡΚΟΛΕΣΙ* *ΕΛΠΙΣΧΟΣΟΔΑΣ*

¹¹ „Ócska lebuji.” (A *Spelunke* szóból.)

ellen, mely Budapesten egész szemérmetlenül terpeszkedik szét, s a kultúra, az europeizmus és modern fölvilágosodás ürügye alatt többé-kevésbé obszcen mutatványokkal hinti szét a magyar életben a léhaság, a korhelykedés, a demoralizáció és a szemérmetlenség magvait. A józan és tisztességtudó magyar karakter nevében kell tehát tiltakoznunk ez ellen a „műveltségi” irányzat ellen, mely a nyugati élet hitványságait és alacsonyságait importálja közibénk, mint ahogy annak idején a 27 kr[ajcá]os selejtes árucikkek s ezek boltjai fertőztették meg a mindennapi üzleti élet szoliditását....

Az ember az ékes nyakkendőn kezdi – mondja egy francia közmondás – és végzi a kötélen. Az obszcenitások miatt való nyugtalanság régi dolog. Képviselőházbeli interpellációk kellettek mindig hozzá, már vagy tízszer, hogy a rendőrség az optikusok és antiquariusok boltablakaiból beszedesse a szemérmetlen képeket és aljas nyomtatványokat. Akárki láthatja azonban, hogy azok megint csak ott vannak a közönség szemei előtt. Ez a város éppen nem erkölcsös és az üzérkedésnek olyan szemtelenségei tenyésznek benne, amilyenhez fogható az egész kontinensen nincs. Maga a hatóság annyira megszokta ezt a „műveltségi légkört”, hogy a köztisztesség elleni támadásokat észre sem veszi.

Vagy nem parádézott-e Chimar hercegné sértetlenül végig a maga Jancsijával a budapesti kávéházi ifjúság (az új nemzeti produktum) lelkesedése és röhhöge között egész Budapesten?

Obszcen fényképei és plasztikai állásai nem itt fertőztették-e meg hónapokon át a közérzést? Nem itt, az orfeumok fojtott légköréből sarjzott-e ki az a nagyszabású és komplikált zsarolási kísérlet, mely a szerb királyt vette célba –, szégyen! – a közönség egy bizonyos részének élénk helyeslése közt, a revolverzsurnalisztika szokatlan tevékenységével. Külföldön járva pirulva láttuk, hogy a legutolsó külföldi orfeumokban és zengerájokban budapesti női celebritások mutogatják meztelenségeiket s „Budapest” neve a plakátokon úgy szerepel, mintha itt volna a nuditások és szemérmetlenségek akadémiaja. Nekünk a kultúra eme terén van már bizonyos hírnevünk is, el egészen Argentínáig, ahol az innen exportált szerencsétlen asszonyi teremtéseket egyszerűen „hungarának” hívják, adassék hála annak a fehér rabszolgakereskedésnek, ami ellen sem törvényes intézkedéseink nincsenek, sem diszkrét hatósági beavatkozásunk. BUDAPEST FELŐL EGY OLYAN DEMORALIZÁCIÓ ILLATA ÁRAD NYUGAT FELÉ, AMI EGYENESEN A NEMZETI BECSÜLETET ÉRINTI.

(Pesti Hírlap, 1899. november 26.)